

A CIVILITÁS ÚJ ARCAI: HIBRID SZEREPEK ÉS KÖZÖSSÉGI BIZTONSÁG

Az ORSZÁGOS POLGÁRŐR SZÖVETSÉG (OPSZ) ERŐFORRÁS-STRUKTÚRÁI És ÁLLAMI-TÁRSADALMI RELÁCIÓI MIGRÁCIÓS KONTEXTUSBAN.*

Sütő Éva

Bevezetés

A tanulmány célja, hogy bemutassa, miként vált egy civil kezdeményezésből létrejött országos jelentőségű, mégis jogilag civil alapokon álló szervezetté, és milyen struktúrák, erőforrások, valamint partnerségek révén tudta fenntartani a működési stabilitását és társadalmi legitimitását. Vizsgálódásom célja, hogy képet kapjunk róla, hogyan működik az Országos Polgárőr Szövetség (továbbiakban OPSZ), és miként képes példát mutatni a civil szféra és az állam közötti kiegyensúlyozott, partneri viszony megteremtésére. A civil szervezet története egy sikertörténet, ugyanakkor egyre szorosabb állami kötődése miatt kritikát is kap, ami szerint „hibrid” módon működik. Erre is szeretnék dolgozatomban reflektálni. A rendszerváltást követően megerősödő magyar civil társadalom egyik sajátos és különösen jelentős szereplője az OPSZ, amely több mint három évtizedes fennállása során országos lefedettségű, közösségileg beágyazott, önkéntes szervezetté vált. A Szövetség az önkéntesség, közösségi szerepvállalás és a közbiztonság erősítésének hármas pillérén nyugszik. Az OPSZ a civil szektoron belül olyan működési modellt képvisel, amely egyszerre épít a helyi közösségek emberi és társadalmi tőkéjére, miközben erőteljesen és hatékonyan integrálódik az állami biztonságpolitikai struktúrákba – megőrizve civil karakterét.

A civil társadalom fogalma és jelentősége

A civil társadalom a társadalmi szerveződés önkéntes, pártpolitikai kötődéstől mentes szférája, amely az állam és a piac között helyezkedik el. Magába foglalja az önkéntes civil közösségeket, egyesületeket, alapítványokat és szervezeteket, melyek nem állami intézmények, de nem is a magánszféra részei. Jellemzője, hogy alulról szerveződve, közérdekű ügyeket képviselve működik (Hankiss, 1988: 142–144).

Funkciói:

1. *Közösségi érdekképviselés:* Hangot ad a politikai és gazdasági térben kevésbé hallható társadalmi csoportoknak, elősegítve az állampolgári részvételt.
2. *Társadalmi kontroll:* Az állami hatalom ellenőrzése, átláthatóság és jogvédelem biztosítása.
3. *Szolidaritás és szolgáltatás:* Kiegészíti az állami funkciókat elsősorban szociális ellátásban, oktatásban, környezetvédelemben, az OPSZ esetében pedig a közbiztonság elősegítésében.
4. *Értékteremtés:* Társadalmi kohézió, bizalom és normák megerősítése.
5. *Biztonság és közösségépítés:* Biztonságos, békés környezet biztosítása a társadalmi stabilitás érdekében.
6. *Felelősségvállalás:* A társadalmi felelősség és jövő iránti elkötelezettség kifejezése.
7. *Hídszerep:* Kapcsolatot teremt az állam és az egyének között, különösen a közbiztonság területén.

Ideális céljai:

- Részvételi demokrácia előmozdítása, erősítése.
- Polgári aktivitás ösztönzése.
- Társadalmi innováció és kezdeményezés.
- Marginalizált csoportok képviselete.
- Helyi problémák kezelése.
- Kritikai visszacsatolás a hatalom felé.

Jelenlegi helyzet Magyarországon:

- Több tízezer civil szervezet működik, erős helyi kötődéssel.
- Aktív szerep a közbiztonságban (pl. polgárőrség), oktatásban, szociális ellátásban (Máltai Szeretetszolgálat, Vöröskereszt).

- Kihívások: finanszírozási függőség, politikai kontroll, széttagoltság, alacsony lakossági részvétel, nemzetközi kapcsolatok építése (Bartal, A. M. 2005: 33–46).

Önkéntesség és társadalmi felelősségvállalás:

- Az önkéntesség a civil társadalom alapja, pártpolitikai függetlenséggel.
- Erősíti a közösségi szolidaritást, erkölcsi példát mutat, és ösztönzi a közjóban való aktív részvételt.
- Az önkéntes szervezetek (pl. polgárőrség) hatékonyan közvetítik a társadalom igényeit az állam felé, támogatva a közbiztonságot és társadalmi kontrollt (Bartal A. M., 2009: 42–61).

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) jogi státusza

A polgárőrség jogállását a 2011. évi CLXV. törvény szabályozza, amely a polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről szól. A polgárőrség alapvetően egyesületi formában működő, önkormányzati elven szerveződő, közhasznú jogállású köztestület. A polgárőr szervezetek lehetnek egyesületek vagy területi polgárőr szövetségek. Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) egy köztestület, amelyhez a polgárőr egyesületeknek is csatlakozniuk kell.

Példák köztestületekre:

- Országos Polgárőr Szövetség,
- a Magyar Tudományos Akadémia (1994. évi XL. törvény),
- a Magyar Olimpiai Bizottság,
- a Magyar Rendvédelmi Kar.

Az OPSZ „civil hibriditása” részben ezzel a jogi státusszal is magyarázható. Jogállása sajátos, mivel a köztestület nem civil (társadalmi) szervezet, szemben a további polgárőr szervezetekkel. A köztestület tehát nem civil szervezet, hanem törvény hozza létre és közfeladatokat lát el a tagsága által, míg a civil szervezetek önkéntes alapon, a közjó javára működnek, és nem feltétlenül rendelkeznek törvényben meghatározott feladatokkal. A polgárőr-egyesületeknek együttműködési megállapodást kell kötniük az illetékes megyei vagy fővárosi rendőr-főkapitánysággal is. Az új jogszabály szerint a polgárőrszervezetek nem folytathatnak politikai tevékenységet, működésük politikai pártoktól független. A törvény meghatározza a polgárőr-egyesület által kizárólagosan végezhető alapfeladatokat is, így a közterületi járőrszolgálatot, a figyelőszolgálatot és a jelzőőri feladatokat. Országosan egységes formaruhát kapnak, akik ezen kívül hatósági jellegre utaló, megtevesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rendfokozati jelzést nem használhatnak. A törvény bevezeti a polgárőrszolgálat ellátásával kapcsolatos panasz jogintézményét is.

Panaszt bárki indíthat az OPSZ-nál, amely a legsúlyosabb esetben eltilthatja a tevékenységtől a polgárőrt (<https://zugloipolgarorseg.hu/hello-world/> Letöltve: 2025. 08. 14. 19: 24).

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ)

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) Magyarország egyik legnagyobb és legismertebb civil szervezete a hozzá kapcsolódó polgárőr szövetségek és egyesületek által, amelynek elsődleges küldetése a közbiztonság és a bűnmegelőzés támogatása. 1991-ben alakult, azóta országos hálózatként működik, több ezer helyi polgárőr-egyesületet fogva össze. Tagjai önkéntes alapon, díjazás nélkül látják el feladataikat, szorosan együttműködve a rendőrséggel, önkormányzatokkal és más biztonsági szervezetekkel. Tevékenységi körükbe tartozik a bűnmegelőző járőrözés, a közterületi rend fenntartása, rendezvények biztosítása, eltűnt személyek felkutatásában való részvétel, valamint a lakosság biztonságtudatosságának erősítése. Az OPSZ vezetői munkájának egyik legpozitívabb vonása, hogy az állampolgári felelősségvállalást és közösségi szolidaritást erősíti: a polgárőrök példát mutatnak az aktív, önkéntes társadalmi részvételre. A polgárőr szövetségek civil jellegük révén nem hatósági kényszerrel, hanem a helyi közösségek bizalmára építve tevékenykednek, ami különösen fontos a társadalmi tőke és a kölcsönös bizalom építésében. Az OPSZ egy példa arra, hogyan képes verbuválni és összefogni civil szervezeteket hosszú távon, stabil, országos struktúrát fenntartani önkéntes alapon, miközben az állami intézményekkel együttműködve, de autonóm módon működik. Az OPSZ kommunikál az állami szervekkel és menedzseli az önkéntesen működő civil szervezetek operációját. A Belügyminisztérium mind szakmailag, mind erkölcsileg támogatja, emellett jelentős anyagi támogatást is kapnak (<https://hirado.hu/belfold/cikk/2020/10/19/ujabb-ot-evig-turos-andras-lesz-a-z-orszagos-polgarorszovetseg-elnoke>).

Elméleti keretek

A különböző elméletek arra hívják fel a figyelmet, hogy a civil szerveződések, önkéntes közösségek és államtól független társulások kulcsfontosságúak a demokrácia, a társadalmi bizalom, a szolidaritás és a részvételi kultúra fenntartásában és fejlesztésében.

Putnam társadalmi tőke elmélete

A társadalmi tőke (bizalom, együttműködési hajlandóság, hálózatok) szintje meghatározza a demokrácia minőségét és a közösségek sikerét. Robert D. Putnam elmélete szerint a civil társadalom a társadalmi tőke elsődleges hordozója:

olyan bizalmi hálózatokat, normákat és együttműködési mechanizmusokat épít ki, amelyek nélkülözhetetlenek a demokratikus intézményrendszer működéséhez. Az erős civil szféra tehát az állampolgári részvételen, horizontális kapcsolatokon és közösségi bizalmon keresztül a demokrácia stabilitását erősíti. Az OPSZ ebben az értelmezési keretben „hibrid” jellegű, mégis releváns civil szereplőként jelenik meg. Önkéntességen alapuló, helyileg beágyazott működése előmozdítja a közösségi kohéziót, növeli a lakosság biztonságérzetét, és hozzájárul a társadalmi bizalom fenntartásához – különösen krízishelyzetek, mint a 2015 utáni migrációs válság idején. Az állami intézményekkel való együttműködés abban az esetben illeszkedik Putnam demokratikus normáihoz, ha az nem alá-fölérendeltségre, hanem transzparens partnerségre épül. Ebben a kontextusban az OPSZ működése egyszerre szolgálja a közbiztonságot és a demokratikus részvétel megerősítését, miközben hozzájárul egy reziliens, adaptív társadalom kialakulásához (Farkas, J. 2018: 89–107; Putnam R. D., 2000).

Tocqueville és a civil társadalom demokratikus szerepe

Alexis de Tocqueville klasszikus elmélete szerint a demokrácia nem pusztán intézményrendszer, hanem társadalmi gyakorlat is, amelynek alapját az önkéntes civil társulások képezik. Az önkéntes társulások a szabadság iskolái: megtanítanak együttműködni, felelősen részt venni a közéletben, ellensúlyt képeznek az állam hatalmával szemben. A *Demokrácia Amerikában* (1835–1840) című művében hangsúlyozza, hogy a kis helyi közösségek és szervezetek – mint a civil egyesületek – a demokrácia „iskoláiként” működnek: elősegítik az együttműködés, részvétel és felelősségvállalás megtanulását. E gondolati keretben az OPSZ tipikus példája a részvételi demokrácia intézményesült formájának: önkéntes, helyi alapú szerveződésként nemcsak a közbiztonsághoz járul hozzá, hanem megerősíti a közösségi önszerveződést és a demokratikus kultúrát is. Tocqueville értelmezése ugyanakkor figyelmeztet: a civil szervezetek demokratikus szerepe csak akkor őrizhető meg, ha azok autonómiájukat megőrzik és nem válnak az állami hatalom végrehajtó eszközeivé. Az OPSZ demokratikus küldetése tehát akkor teljesül, ha önálló szereplőként, partneri és nem alárendelt viszonyban működik együtt az állami szereplőkkel (Tocqueville, A. 1993).

Habermas elmélete a nyilvánosságról

Jürgen Habermas nyilvánosságelmélete szerint a civil társadalom az a társadalmi tér, ahol az államtól független csoportok vitákon, érveléseken keresztül formálják a közvéleményt, és befolyásolják a politikai akaratképzést. A civil szervezetek ezért nem csupán szolgáltatók, hanem a kritikai közvélemény hordozói is, amelyek fenntartják a demokratikus kontrollt.

Ebből az aspektusból nézve az OPSZ sajátos helyzetben van: miközben közbiztonsági feladatokat lát el és szorosan együttműködik az állammal, fenn kell tartania autonómiáját és nyitottságát a társadalmi párbeszéd irányába. Ha kizárólag végrehajtó szerepet vállal, az csökkentheti civil jellegét, legitimitását és gyengíti a demokráciát. Amennyiben közösségi fórumként működik – például a lakossági vélemények becsatornázásával és helyi egyeztetésekkel –, akkor aktívan hozzájárulhat a deliberatív demokrácia erősítéséhez. Habermas elmélete így arra hívja fel a figyelmet, hogy a civil társadalom demokratikus funkciója nemcsak intézményi függetlenségen, hanem a nyilvánosság fenntartásán is múlik (Habermas, J. 1989).

Gramsci civiltársadalom-felfogása

A civil társadalom a „kulturális hegemonia” terepe: itt dől el, mely értékek és normák válnak uralkodóvá; a civil szféra szerepe a politikai hatalom alakításában kulcsfontosságú. Antonio Gramsci marxista megközelítésben a civil társadalmat az állami hatalom kulturális és ideológiai kiterjesztéseként értelmezi. E tér nem pusztán autonóm közeg, hanem a hegemonia – az uralkodó politikai rend értékeinek és normáinak – társadalmi elfogadtatásának terepe. Ebben az összefüggésben az OPSZ kettős szerepet tölthet be. Egyrészt civil kezdeményezésként hozzájárulhat a közösségi részvételhez és társadalmi kohézióhoz; másrészt – az állammal fenntartott szoros együttműködése révén – a kulturális hegemonia eszközévé is válhat, amely legitimálja és terjeszti az állam által képviselt rend- és biztonságdiskurzust. Gramsci elmélete alapján az OPSZ-ra vetítve: az OPSZ autonómiája nem adott, hanem folyamatosan „újra tárgyal” – a civil önszerveződés és az állami integráció közötti egyensúlyon múlik, hogy a szervezet a társadalmi pluralizmus letéteményese vagy az államhatalom „hosszú karja” lesz (Gramsci, A. 1971: 161–170; 238–243).

Michael Walzer civiltársadalom-elmélete

A civil társadalom a pluralizmus tere: különböző értékek és életmódok békés egymás mellett élését teszi lehetővé, erősíti a társadalom sokszínűségét. Michael Walzer a civil társadalmat morális-politikai térként értelmezi, ahol a közösségi értékek – mint szolidaritás, felelősségvállalás és erkölcsi normák – megőrzése és gyakorlása történik. A civil szféra feladata nem az állami akarat kiszolgálása, hanem a társadalmi erkölcs és közösségi érdekek képviselete. Az OPSZ ebben az esetben, nem csupán a közrend fenntartásában betöltött szerepe révén értelmezhető, hanem mint olyan civil intézmény, amely a lokális közösségek normáit közvetíti és védi. Az OPSZ akkor tölti be valódi civil funkcióját, ha az önkéntességre és helyi részvételre épülő működése morális integritást sugároz, ami a hitelességét, legitimitását erősíti és közvetítő szerepet vállal az állami rendszer és a közösségi elvárások között (Walzer, M. 1992).

Sík Endre civil társadalom- és társadalmitőke-kutatásai

Magyar kontextusban vizsgálja a civil szféra szerkezetét és működését, kiemelve az önkéntesség, a részvétel és a bizalom problémáit és lehetőségeit. Sík Endre szociológus empirikus vizsgálata a civil társadalom és társadalmi tőke kapcsolatára fókuszálnak. A társadalmi tőke a közösségi kapcsolatok, bizalom és együttműködési normák összessége, amely elősegíti a társadalmi együttműködést és a közös célok megvalósítását. A civil aktivitás – különösen a szervezetekben való részvétel és önkéntesség – jelentős szerepet játszik e tőke építésében. Az OPSZ vonatkozásában ez azt jelenti, hogy az önkéntes polgárörök közösségi részvétele erősíti a helyi társadalmi hálókat, növeli a bizalmat és a közösségi kohéziót. Így az OPSZ nem csupán a közbiztonság fenntartója, hanem a társadalmi tőke egyik meghatározó építője, amely hozzájárul a civil társadalom stabilitásához és a helyi közösségek ellenálló képességéhez a társadalmi kihívások, például migráció esetén. Sík Endre elmélete alapján az OPSZ aktív civil szereplőként erősíti a demokratikus társadalom alapjait a társadalmi tőke fejlesztésével és a közösségi biztonság növelésével (Sík, E. 2002: 143–170).

Talyigás Katalin elméleti nézőpontja

Talyigás Katalin szociológus, a közösségfejlesztés és a civil társadalom megerősítését hangsúlyozza, különös tekintettel a civil aktivitás és a szociálpolitika összefüggéseire. A szociális ellátásban és gondoskodásban betöltött civil szerepre koncentrálnak, kiemelve a közösségi alapú szociális szolgáltatások fontosságát. Szerinte a civil szervezetek nemcsak szolgáltatók, hanem a helyi közösségek önszervező képességét és társadalmi szolidaritását mozgósítják, az alulról építkező társadalmi részvételre építve. Az OPSZ ebben a keretben nem csupán közbiztonsági szereplő, hanem közösségfejlesztő erő is, mivel önkéntes tagjai helyi lakosok, akik lokálpatrióták és a saját közösségük érdekében „ingyen”, szolidaritásból dolgoznak. Az OPSZ működése elősegíti a társadalmi részvételt és a helyi önszerveződést, amelyek alapjai a fenntartható közösségfejlesztésnek. Talyigás elméletét rávetítve az OPSZ-ra, az OPSZ a civil és szociális szféra metszéspontjában helyezkedik el, ahol a biztonság társadalmi és morális kérdésként is értelmezhető. Az OPSZ ideálisan egyszerre rendfenntartó, közösségépítő és szociális szereplő, amely az alulról jövő civil kezdeményezések révén erősíti a társadalmi kohéziót, támogatja a helyi problémák kezelését és fejleszti az aktív állampolgárság kultúráját (Talyigás, K. 2006: 223–240).

Kákai László civil társadalomról alkotott nézetei

Kákai László a civil társadalmat a demokratikus rendszer egyik alapvető pillérének tekinti, amely hidat képez az állam és az állampolgárok között, elősegítve az állampolgári részvételt és a közérdek képviselését.

Kiemeli, hogy a civil társadalom minősége szorosan összefügg az adott ország demokráciájának minőségével. A helyi közösségek és önkormányzatok kapcsolatát hangsúlyozza; a civil szervezetek szerepe a helyi demokrácia és a közösségi identitás erősítésében fontos. Magyarországon a rendszerváltás után a civil szféra fejlődése lendületes volt, azonban az elmúlt évtizedekben megtorpant, részben az állami forrásoktól való túlzott függőség, az alulfinanszírozottság és a projektalapú működés következtében, amely ellehetetleníti a stratégiai tervezést és a hosszú távú fenntarthatóságot. Kákai kritikusan szemléli az állam és civil szféra kapcsolatát, hangsúlyozva, hogy az állam civil szervezetekre gyakorolt politikai és pénzügyi kontrollja veszélyezteti azok autonómiáját és demokratikus kontrollszerepét. Különösen problematikusnak tartja a GONGO (Government-Organized Non-Governmental Organization) jelenségét, amelyben az állam maga hoz létre civilnek álcázott szervezeteket, aláásva a civil társadalom pluralizmusát és legitimációját. Kákai szerint a jól működő civil szervezetek világos értékalapú küldetéssel rendelkeznek, helyi közösségeikbe beágyazottak, átláthatóan működnek, és aktívan ösztönzik az állampolgári aktivitást. A civil szféra megerősítéséhez elengedhetetlen a belső hálózatosodás, a tudásmegosztás és a kollektív érdekérvényesítés.

Az OPSZ-ra vonatkoztatva Kákai nézetei alapján:

- Az OPSZ a civil társadalom alapvető szereplője, amely hidat képez az állam – különösen a közbiztonsági intézmények – és a helyi közösségek között.
- Az OPSZ működésében meg kell őrizni az autonómiát és értékalapú civil jellegét, elkerülve az állami túlszabályozást és politikai instrumentalizációt.
- Az OPSZ hozzájárulhat a helyi társadalmi kohézió és bizalom építéséhez, amely alapja a demokratikus részvételnek és a társadalmi kontrollnak. A helyi közösségekbe beágyazott, hálózatban működik, az edukációban részt vesz.
- Az önkéntesség és közösségi részvétel megerősítése kulcsfontosságú a szervezet fenntarthatósága és legitimációja szempontjából.
- OPSZ-nak törekednie kell a finanszírozási források diverzifikálására és hosszú távú stratégiai tervezésre, hogy csökkentse az állami függőséget és növelje szervezeti rugalmasságát.

Kákai László értelmezésében, az OPSZ-ra vetítve: a demokratikus civil társadalom kulcsszereplőjeként működhet akkor, ha képes megtartani autonómiáját, erősíti közösségi beágyazottságát, és ellenáll a politikai nyomásgyakorlásnak. Ezzel az OPSZ hozzájárulhat a társadalmi részvételhez és a társadalmi kontrollhoz, amelyek a demokrácia alapvető feltétele (Kákai, L. 2008).

A civil társadalom, migráció és tudományos szemlélet: Glied Viktor perspektívája

Glied Viktor világos tudományos perspektívákat fogalmaz meg a civil társadalom autonóm szerepével kapcsolatban: a civil szervezetek fontos szereplői lehetnek az integrációnak és a közösségteremtésnek – különösen migráns háttérű csoportok esetében, még ha ezek a szerepek kevésbé jelennek meg a politikai kommunikációban. Magyarországon jelenleg is működnek civil szervezetek (például migráns közösségi aktivizmus), de az állami keretek – szabályozás, politika, közbeszéd – meghatározóan befolyásolják azt, hogy mennyire tudnak ezek a civilek függetlenül és konstruktívan működni a migráció témájában is. A magyar civil társadalom úgy tűnik, hogy részben jelen van a migrációs kérdések színterén, különösen migráns közösségi szerveződések formájában (pl. afrikai–magyar civil fórumok), de ezek inkább közösségfejlesztő jellegűek, mint állami fókuszúak. A civil függetlenség mértéke tehát vegyes: léteznek aktív, autonóm szerveződések, ugyanakkor az állami szabályozási és narratív keretek korlátozóak lehetnek – különösen egy olyan érzékeny témában, mint a migráció. Glied Viktor megközelítése a migrációt társadalmi, politikai és civil aspektusok komplex rendszerében látja, nem pusztán politikai vagy jogi kérdésként. A civil társadalom restriktív vagy ellenőrző, az állami politikai narratívák mellett is fontos szerepet kap – mint szerveződés, érdekérvényesítés és kulturális hidakat építő erő (Glied, V. 2020).

Az OPSZ, mint civil–állami együttműködési modell hazai megítélése

A szervezet állami támogatással, de civil, önkéntes alapon működik, ez biztosítja rugalmasságát és közösség-központúságát. Tevékenységi köre széles, magában foglalja a járőrözést, rendezvényszervezést, eltűnt személyek felkutatását, baleset-megelőzést, környezetvédelmet és ifjúságvédelmet. Ez a tevékenység társadalmi kohéziót és biztonságérzetet erősít. Az OPSZ hazai társadalmi megítélése alapvetően pozitív, különösen a helyi közösségekben, ahol a polgárőrök kiegészítik a korlátozott rendőri jelenlétet, növelve a biztonságérzetet. Ugyanakkor a civil szféra politikai megosztottsága és a kormányzati kommunikációs szelekció hatással van az OPSZ működésére, főként finanszírozás és legitimitás tekintetében.

Nemzetközi megítélés

Nemzetközi szervezetek részéről kritikák érik a magyar civil szféra korlátozásait, ugyanakkor a magyar civil társadalmat aktív és ellenálló közösségként tartják számon, amely nemzetközi elismeréseket is kapott. Az OPSZ egyedi, „hibrid” modellként működik az európai civil rendészetben, mely állami támogatás mellett önkéntes alapon, országosan szervezeten operál. Ez ritkaságnak számít az állami monopólium dominálta nyugat-európai közbiztonsági rendszerek között.

Az OPSZ aktív szakmai kapcsolatokkal rendelkezik a határmenti térségek civil biztonsági szervezeteivel (Szlovákia, Románia, Szerbia), valamint EU-s és OECD-s bűnmegelőzési programokban vesz részt. Ez a nemzetközi tapasztalatcsere hozzájárul a modell fejlődéséhez és adaptálhatóságához, ugyanakkor ez az a terület, ahol szorosabb együttműködésre, tapasztalatcserére lenne szükség.

Erkölcsei tőke és mentális erőforrások; az OPSZ működésének etikai és mentális dimenziói

Az OPSZ erkölcsi tőkéje olyan alapértékekre épül, mint az igazságosság, méltóság és a közjó szolgálata. Az önkéntesség belső motivációként jelenik meg, mint egy hitvallás, amely nemcsak a szervezet hitelességét, hanem társadalmi legitimitását is erősíti. A civil rendvédelem sikere nem kizárólag intézményi tényezőkön, hanem kulturális és közösségi beágyazottságon is múlik. Az OPSZ lokális jelenléte és a lakosság bizalma a társadalmi kohézió erős forrása. Működése során az OPSZ egyszerre képvisel normatív értékeket (hazafiság, helyi felelősségvállalás) és lát el preventív, támogató feladatokat a rendőrséggel szoros együttműködésben. A szervezet tagjai magas mentális állóképességgel és alacsony kiegészi aránnyal dolgoznak, amit a közösségi-állami elismerés és folyamatos képzés is támogat. Az OPSZ példája azt mutatja, hogy az önkéntesség, mint mentális és erkölcsi erőforrás, képes közvetíteni az állam és a társadalom között, miközben a közrend fenntartásában is aktív szerepet vállal és segíti a szűk létszámú rendőrség munkáját. A legfőbb kihívás és feladat a civil karakter megőrzése az állami integráció erősödése mellett, valamint a nemzetközi tapasztalatcsere révén egy adaptív, de értékalapú modell fenntartása. Az oktatás és rekrutáció szempontjából a Polgárőr Akadémián túl a Nemzeti Közzolgálati Egyetemet (NKE) is bevonta a képzésbe. Az NKE-n a polgárőrséggel kapcsolatos ismeretek oktatása több szinten is megjelenik. Az egyetemen működő Egyetemi Polgárőr Egyesület révén a hallgatók és oktatók gyakorlati tapasztalatot szerezhetnek különféle szolgálati formákban – például kutyás, vízi vagy eseménybiztosítási tevékenységek során. Elérhető egy három kredites szabadon választható kurzus is, amely a polgárőrség működésével foglalkozik, és része az alapismereti tantárgy kínálatának. A Rendészettudományi Kar egyik tanszékén pedig külön tantárgy keretében tanítják a polgárőrség szerepét a közbiztonságban, főként elméleti és szervezési szempontból. (Itt is érzékelhető az erős állami összekapcsolódás, támogatás.) Az OPSZ hosszú távú kihívásai között szerepel az előregedő tagság, az utánpótlás biztosítása, valamint a civil identitás megőrzése a dinamikusan változó társadalmi és politikai környezetben. Dr. Túrós András elnök, hangsúlyozza a polgárőri szolgálat erkölcsi alapú hivatásszerűségét, amely a szervezet hitelességének és társadalmi elfogadottságának kulcsa (Túrós–OPSZ, 2022: 8–15; 32–41; Bartal, A. M. 2009: 51–66; OPSZ, 2022; Putnam R. 1995: 65–68; Bartal, A. M. 2009: 58–72).

Emberi és társadalmi erőforrások

Az OPSZ a magyar civil biztonsági szféra meghatározó szereplője, közel 68 000 aktív önkéntesével. Évente közel 2000 főt rekrutál országos szinten. Humán erőforrása nemcsak létszámában jelentős, hanem társadalmi beágyazottsága és elkötelezettsége révén erős bizalmi tőkét teremt, amely a társadalmi kohézió és részvétel alapja (Putnam, 1995). Az intergenerációs együttműködés – nyugdíjasok szakmai tapasztalatai és a fiatalok prevenciók szerepvállalása – fenntartja a szervezet mentális tőkéjét. Külön ifjú polgárőr tagozata van, az Országos Polgárőr Ifjúsági Tagozat (OPIT), ami a rekrutációt is biztosítja, továbbá több tagozat is van, ami számos területet lefed: határvédelmi-, környezetvédelmi-, közlekedésbiztonsági és balesetmegelőzési-, lovas-, motoros-, vízi-, kutyás szolgálati és állatvédelmi tagozat. Az OPSZ képzési rendszere szakmai felkészültséget biztosít, ideértve konfliktuskezelést, idegen nyelvet, drónhasználatot és migrációs ismereteket, amelyek különösen relevánsak a határ menti járőrszolgálatok során.

Az önkéntesek feladatai információgyűjtésre, területmegfigyelésre és lakossági tájékoztatásra terjednek ki, miközben megőrzik civil, nem rendészeti szerepüket. Az állami, rendészeti fúzió a gyakorlatban mégis nagyon erősnek tűnik. A szervezet lokális egységei szoros kapcsolatban állnak önkormányzatokkal, iskolákkal és rendvédelmi szervekkel, erősítve a közösségi kontrollt és elköteleződést. A migrációs válsághelyzetek különösen bizonyították humán erőforrásainak rugalmasságát és mobilizálhatóságát, miközben az OPSZ megőrizte civil autonómiáját az állami integráció mellett. Az OPSZ modellje demonstrálja, hogy az önkéntességre és közösségi tudásra épülő civil szervezet megfelelő, széles spektrumú képzéssel és társadalmi háttérrel professzionális, legitim és fenntartható közbiztonsági funkciót képes ellátni, ezáltal jelentős szereplővé válva a magyar civil rendvédelemben és kutatási terepként a társadalomtudományok számára (OPSZ, 2022: 12–22; 34–41).

Pénzügyi és gazdasági erőforrások

Az OPSZ pénzügyi stabilitása több lábon áll: központi költségvetési támogatás – főként a Belügyminisztériumtól –, hazai és EU-s pályázatok, civil alapok, valamint adományok és tagsági díjak biztosítják működését. Ez a diverzifikált forrásstruktúra növeli a működési biztonságot és támogatja a civil autonómia megőrzését, különösen az állami együttműködést igénylő közfeladatok esetén. A szervezet költségvetési átláthatóságra törekszik, stabil működési környezetet biztosítva tagjai számára. Tárgyi eszközparkja – gépjárművek, rádiók, drónok – túlnyomórészt központi finanszírozásból származik, de helyi szinten az adományozási és partnerségi kultúra is erősödik (OPSZ, 2022: 44–51; Bartal, A. M. 2005: 89–105).

Politikai és jogi erőforrások: Az OPSZ speciális jogállása és civil autonómiája

Az OPSZ, – mint korábban említettem – közhasznú civil szervezet a 2011. évi CLXXV. törvény alapján működik, biztosítva az egyesülési, gyülekezési és véleménynyilvánítási jogok gyakorlását. Jogi státusza lehetővé teszi számára, hogy közérdekű feladatokat lásson el, és ezzel párhuzamosan adózási, pályázati előnyökhöz jusson. A szervezet belső döntéshozatali rendszere, szabályzatai és választott testületei garantálják a civil autonómiát, miközben a helyi polgárőr egyesületek önálló jogi személyekként működnek. Az OPSZ „hibrid” szervezetként is értelmezhető: habár jogilag abszolút civil keretek között működik, de feladatai részben állami érdekeket szolgálnak ki, például a közrend fenntartása vagy a határőrizetet támogatása. A civil autonómia fenntartása azon múlik, hogy az önkéntesség és belső függetlenség érvényesüljön, és az állami finanszírozás ne váljon dominánssá, elkerülve a szervezet „kvázi-állami” szerepét. Az OPSZ szoros kapcsolatot tart fenn állami szereplőkkel (Belügyminisztérium, Országos Rendőr-főkapitányság, Budapesti Rendőr-főkapitányság, önkormányzatok), amelyek költségvetési és eszköztámogatást biztosítanak számára, miközben aktív pályázati tevékenységet folytat, különösen a Nemzeti Együttműködési Alap forrásaira támaszkodva. A támogatási rendszerek elosztása politikai befolyásoltság kockázatát hordozhatja. Nem utolsó szempont az elnök személye sem, akinek szintén erős állami kötődése van. Dr. Túrós András, nyugalmazott rendőr altábornagy, aki országos rendőr-főkapitányként is szolgált 1989 és 1990 között, belügyminiszter-helyettes is volt, majd 1997-től az OPSZ elnöke. Nemzetközi szakirodalmi kategória alapján az OPSZ a GONGO (Government-Organized Non-Governmental Organization) típusba is sorolható lehetne, amely részben állami támogatással működő, de formálisan civil jogállású szervezet. Legitimitását az átlátható gazdálkodás, közhasznúsági mutatók és az éves beszámolók növelik. Az OPSZ „hibrid” szervezeti modellje a civil társadalmi legitimitás és az állami támogatás kettősségére épít, amely megköveteli a transzparens működést, társadalmi elszámoltathatóságot és a függetlenség fenntartását a hosszú távú hitelesség érdekében. Érdekes, hogy tőlünk nyugatabbra fekvő országok esetében nem jellemző a közbiztonsági feladatok civil kézbe történő átengedése, az szigorúan az állami erőszakszervezetekhez tartozik (OPSZ, 2022: 42–53; Bartal, A. M. 2005: 105–120; Salamon, L. M. 1999).

Kulturális és szimbolikus erőforrások

Az OPSZ kulturális és szimbolikus erőforrásai messze túlmutatnak a rendvédelmi funkción: közösségsszervező tevékenységeik – iskolai programok, idősgondozási akciók vagy prevenciók kampányok (STOP a DROGNAK, 2025) – hozzájárulnak a civil társadalom értékalapú megerősítéséhez és normatív kohéziójához. A szervezet szimbolikus tőkéje abban rejlik, hogy képes megjeleníteni és közvetíteni a közösségi biztonság, szolgálat és felelősségvállalás társadalmilag elismert eszméit,

miközben kulturális örökségével és lokális identitásával hosszú távon fenntartható társadalmi bizalmat és egyfajta hagyományt, kultúrát is épít (OPSZ, 2022: 28–33; Bourdieu, 1997: 103–15; Bartal, A. M. 2005: 122–130).

Digitális és technológiai erőforrások

Az OPSZ egyre tudatosabban használja a digitális eszközöket: egységes online platformja van, egyre több egyesület használ térfigyelő kamerákat, drónokat, digitális járőrnaplókat és valós idejű kommunikációs csatornákat. A digitalizáció térségenként eltérő mértékű, hosszú távon a működés fenntarthatóságát és rugalmasságát ez segítheti elő. Az OPSZ digitális erőforrásai – mint a honlap, közösségimédia-felületek, adatbázisok és mobilapplikációk – egyre fontosabb szerepet töltenek be a szervezet mindennapi kommunikációjában, koordinációjában és látthatóságában. A digitalizációhoz való alkalmazkodás, beleértve az e-ügyintézkést, a drónhasználatot és a kibervédelmi törekvéseket, erősíti az OPSZ technológiai kapacitáit, mégis regionális egyenlőtlenségek mutatkoznak a digitális kompetencia és infrastruktúra terén. A mesterséges intelligencia jövőbeli integrációja egy lehetőség, kitörési pont, ami új távlatokat nyithat a prediktív közbiztonság fejlesztésében (www.opsz.hu).

Természeti és fizikai erőforrások

Az OPSZ tárgyi és technikai erőforrásai – mint a szolgálati gépjárművek, kommunikációs eszközök (rádiók, drónok), valamint a központi infrastruktúrák – alapvető feltételei a gyors reagálásnak, különösen a közbiztonság szempontjából kiemelt helyzetekben. Ezen eszközök beszerzése és fenntartása vegyes forrásból történik, állami és civil támogatások révén, miközben a digitális fejlesztések és fenntartható, környezettudatos működésre való törekvés a hosszú távú szervezeti reziliencia kulcselemeit képezik (OPSZ, 2023).

Kapcsolati és hálózati erőforrások

Az OPSZ erős kapcsolatrendszerrel rendelkezik, melyben meghatározó partnerek a rendőrség, önkormányzatok és oktatási intézmények, továbbá lehetőséget biztosít más civil szervezetekkel való együttműködésre, bár ezen horizontális kapcsolatok fejlesztése mind kihívásként, mind potenciálként jelennek meg. Az államhoz fűződő kapcsolataiban jelentős pénzügyi függőség mutatkozik a Belügyminisztériumtól érkező támogatások révén, miközben szoros szakmai együttműködés és irányítás jellemzi a rendőrséggel, amely kiterjed a közös műveletekre is. Az állami kiüntetések és elismerések tovább erősítik a szervezet legitimációját és integrációját a hivatalos közbiztonsági rendszerben (OPSZ hivatalos anyagai, OPSZ.hu).

Az OPSZ szerepe a migrációs válság kezelésében (2015–2024)

A 2015–2024 közötti migrációs válság idején az OPSZ kulcsszerepet töltött be a déli határ menti járőrtevékenységben, támogatva a rendészeti szerveket anélkül, hogy rendészeti intézkedéseket hajtott volna végre. Feladatai elsősorban területfigyelésre, információgyűjtésre és lakossági tájékoztatásra korlátozódtak, szoros együttműködésben a rendőrséggel és határvadász egységekkel.

A polgárőrség jelentős erőforrásokat mozgósított Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Baranya megyék határ menti térségeiben, rendszeres gyalogos és gépjármű-járőrszolgálatokat végezve. Ezek az operatív tevékenységek korai figyelmeztető rendszerként szolgáltak, elősegítve az illegális határátlépések észlelését és a gyors hatósági reagálást. Emellett a polgárőrök fontos „közösségi-bizalmi” szereplők voltak, akik a lakosság biztonságérzetét növelték és hiteles információkat közvetítettek, csökkentve a migrációval kapcsolatos pánikot. 2016-ban az OPSZ létrehozta a Határvédelmi Tagozatot, amely preventív megfigyelő és területfigyelő funkciókat látott el, hangsúlyozva civil, nem rendészeti jellegét. A polgárőrök 2017–2019 között migráns csoportok feltartóztatásában is részt vettek, míg a COVID–19-járvány alatt a határzár fenntartását segítették. A 2022-es ukrán menekültválság idején az OPSZ a menekültek irányításában és szálláshelyek biztosításában nyújtott támogatást, etikai szempontból elkülönítve a menekülteket az illegális bevándorlóktól. A polgárőrség szerepvállalása komplex, ami nagyban hozzájárult a migrációs félelem csökkentéséhez, helyi közösségek kohéziójához és a társadalmi bizalom erősítéséhez.

Az OPSZ és az állammal való viszony sajátosságai, a közjó szolgálata

Az OPSZ nem rendvédelmi szerv, mégis dinamikus, funkcionális partnerségi kapcsolatot ápol a rendőrséggel, a Belügyminisztériummal és az önkormányzatokkal. Ez a viszony nem politikai alárendeltség, hanem a társadalmi hatás maximalizálása érdekében kialakított szoros együttműködés, partnerség, amely a civil autonómia és a közszolgálati felelősség egyensúlyát testesíti meg. Az OPSZ a hazai civil társadalom egyik legnagyobb és legstrukturáltabb szereplője, amely a közbiztonság, közösségi együttműködés és állampolgári részvétel terén sajátos társadalmi értéket teremt.

Működése modellértékű példát nyújt a civil szféra és állami struktúrák közötti kiegyensúlyozott partneri viszonyra, hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt.

Az OPSZ egyedülálló szervezeti modellt képvisel, amely összehangolja a civil autonómiát az állami együttműködéssel. Decentralizált, ugyanakkor egységes normarendszer mentén működő struktúrája lehetővé teszi a helyi sajátosságokhoz való alkalmazkodást, miközben országos szinten egységes működést biztosít.

Az állam szakmai és logisztikai támogatást nyújt, míg az OPSZ a társadalmi bizalom, önkéntesség és helyismeret erőforrásait mozgósítva egészíti ki a formális rendvédelmi feladatokat.

Az OPSZ működésének sikerét biztosítják: széles társadalmi elfogadottság; átlátható, felelős működés; önkéntesség; több szintű erőforrás-menedzsment; valamint adaptív képesség a társadalmi és technológiai változásokhoz. Ez a modell igazolja, hogy a civil szektor működése közösségi legitimitáson, stratégiai partnerségeken és szervezeti autonómián alapul. Az OPSZ példája bizonyítja, hogy a civil és állami szféra együttműködése egy egymást kiegészítő, társadalmilag hasznos és struktúráisan fenntartható partnerség is lehet, amely a közérdek szolgálatában áll. A civil szerep hitelességének fenntartása érdekében elengedhetetlen a szervezeti autonómia, a társadalmi beágyazottság és a döntési szabadság megőrzése. Ez különösen fontos a 21. századi Magyarországon, ahol a civil és állami szféra közötti határok egyre inkább el-, illetve összemosódnak. Az OPSZ „hibrid” modellje jól illusztrálja egy „új típusú civilitás” kialakulását, ami kérdéseket is vet fel. Jogilag civil, de a gyakorlatban keverednek a funkciók, elosztások. Hol van a határ a civil és az állami funkciók elválasztásánál, ha jogilag lefedett?

Az OPSZ állam általi támogatottságának kimutatása

Éves működési támogatás (2011 óta)

- 2011 előtt: évente 50–150 millió forintnyi állami támogatásban részesültek.
- 2011 után: az új törvényi státusz (köztestületként való működés) lehetővé tette, hogy az OPSZ évente mintegy 1 milliárd forint állami támogatást kapjon, biztosítva ezáltal a tervezhető működést.

Támogatás és fejlesztés időszaka (2012–2017)

- 2012–2017 között az állami támogatás évi 1,05 milliárd forintra nőtt.
- A támogató állam különösen a technikai háttér fejlesztésére fókuszált:
 - Több száz új és használt jármű (beleértve terepjárókat),
 - 1200 kerékpár, 150 segédmotor,
 - 32 000 láthatósági mellény – mindezek az OPSZ-tagszervezetek részére.

2024-es év – eddigi csúcstámogatás

- 2024-ben az OPSZ működési költségvetése elérte a 1,35 milliárd forintot, amely a szervezet 33 éves történetében a legmagasabb összeg.
- Együttesen – más bevételekkel együtt – az éves költségvetés megközelítette a 2 milliárd forintot ([www.vasipolgarok.hu/Letoltve: 2025. 08. 15. 21:20.](http://www.vasipolgarok.hu/Letoltve:2025.08.15.21:20)).

Az OPSZ finanszírozása 2011 előtt évente 50–150 millió forint között mozgott. A 2011-es köztestületi státustól kezdve a támogatás mintegy 1 milliárdra nőtt évente.

A 2012–2017 közötti időszakban ez az összeg 1,05 milliárd forintra emelkedett, melyből jelentős technikai fejlesztések valósultak meg. 2024-ben az állami támogatás történelmi csúcsra ért: 1,35 milliárd forint, ami a teljes költségvetést akár 2 milliárdra is feltolta.

Néhány nagyobb magyar civil szervezet, amely méretében, működési struktúrájában és országos elérésében hasonló az OPSZ-hez:

- Magyar Vöröskereszt (MVK) – Országos hálózat, önkéntesekkel, kiterjedt regionális és helyi szervezetekkel, egészségügyi, szociális és katasztrófa-elhárítási tevékenységekkel. Önkéntesek száma: ~10000 fő
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) – Országos szociális és karitatív szolgáltató hálózat, önkéntesekkel, kiterjedt helyi egységekkel. Önkéntesek száma: ~20000 fő

Fent említett civil szervezetek esetében pontos éves összeg nem áll rendelkezésre, hogy mennyit kapnak az államtól, így az összehasonlítás elvégzése a transzparencia hiánya miatt körülményes. Jelen esetben az előző évek állami támogatási összegeihez képest lehet a támogatás mértékét megítélni.

Konklúzió

A civil társadalom nélkül nincs élő demokrácia – mert ezek a közösségek teremtenek bizalmat, együttműködést, társadalmi tőkét, és biztosítják, hogy a polgárok ne csak elszenvetői, hanem alakítói legyenek a közéletnek. Az OPSZ olyan „hibrid” civil szervezet, amely egyensúlyt teremt a civil autonómia és az állami együttműködés között, modellértékű példát mutatva a közjó szolgálatára épülő partnerségre. Miközben jogilag civil, tevékenységében szorosan kapcsolódik az állami struktúrákhoz, kiegészítve a formális rendvédelmi feladatokat társadalmi bizalommal, önkéntességgel és helyismerettel. Ez a működési forma hatékony és fenntartható lehet, de felveti a kérdést: hol húzódik a határ a civil és állami funkciók között, amikor ezek ennyire összefonódnak.

Nyugaton a közbiztonsági feladatok szigorúan az állami erőszakszervezetekhez tartoznak. Az OPSZ ugyanakkor példaértékű civil–állami együttműködés, szervezeti modell, amelynél a társadalmi felelősségvállalás és közösségi bizalom dominál. A polgárőrség aktív, önkéntes tagsága erős identitásra és elkötelezettségre épül, amely az emberi kötődés, elhivatottság és bizalom alapja. A magyar polgárőrség nemcsak a hazai közbiztonsági rendszer egyik legnagyobb civil szereplője, hanem olyan sajátos intézmény, amely a nemzetközi figyelem középpontjába is került.

Strukturált szervezettsége, társadalmi beágyazottsága és az állammal kialakított partneri viszonya révén a magyar OPSZ egy közép-európai mintamodellként is értelmezhető a civil biztonsági együttműködés terén.

A nemzetközi kapcsolatok mélyítése, a kulturális érzékenyítés és a transznacionális tapasztalatcsere továbbra is kulcsfontosságúak ahhoz, hogy az OPSZ a globális biztonságpolitikai diskurzusban is releváns szereplő maradjon.

Polgárőrnek lenni egy identitás, egy hovatartozás, egy erős bizalmi viszony, ami emberi tartást ad. Önzetlenül adni az időnkből, energiánkból, segíteni embertársainkat úgy, hogy cserébe nem várunk semmit.

Irodalom

- Bartal, A. M. (2005). *Nonprofit elméletek, modellek, trendek – Bevezetés a nonprofit szektor-elméletébe*. Századvég.
- Bartal, A. M. (2009). *Önkéntesek és nonprofit szervezetek – Az önkéntesség elmélete és gyakorlata*. Századvég.
- Bartal, A. M. (2009). *Önkéntesek és nonprofit szervezetek – Az önkéntesség elmélete és gyakorlata*. Századvég.
- Bourdieu, P. (1997). *A társadalmi tér és a szimbolikus hatalom*. In Bourdieu válogatott tanulmányok (pp. 103–115). Napvilág Kiadó.
- Farkas, J. (2018). Civil társadalom és biztonságpolitika: A polgárőrség szerepe Magyarországon. *Társadalomkutatás*, 36(1), 89–107.
- Glied, V. (2020). *Az európai migráció két arca*. Ad Librum Kft.
- Gramsci, A. (2002). *A modern fejedelem: Válogatás a börtönaplókából* (Szalai E., szerk.). Napvilág Kiadó.
- Habermas, J. (1989). *A nyilvánosság szerkezetváltozása* (Ford. Sajó A.). Budapest: Osiris Kiadó
- Habermas, J. (2003). *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása* (M. Boros–L. Lendvai, ford.). Századvég.
- Hankiss, E. (1988). *Diagnózisok 2: Diagnózisok a magyar társadalomról*. Magvető.
- Kákai, L. (2008). *Civil szervezetek és a politika: A politikai részvétel új lehetőségei*. Új Mandátum Könyvkiadó.
- Kákai, L. (2009). A civil szervezetek és az állam kapcsolata – elmélet és magyar valóság. *Tér és Társadalom*, 23(3), 1–15.
- Kuti, É. (1998). A nonprofit szervezetek szerepe a társadalomban. In: Gazsó Ferenc (szerk.) *Társadalmi riport 1998*, TÁRKI.
- Magyarország (2011). *2011. évi CLXXV. törvény a civil szervezetek működéséről és támogatásáról*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100175.TV>
- Magyar Zoltán Miniszterelnöki Kormányiroda. (2022). *Magyarország Digitális Stratégia 2022–2030*. (Digitális infrastruktúra és digitális kompetencia fejlesztési célok)
- Nemzeti Közszerzői Egyetem. (n.d.). *Polgárőrség kurzusleírások és tematikák. Rendészettudományi Kar*. (Belső jegyzetek és tantárgyleírások alapján.)
- Országos Polgárőr Szövetség (2018). *Polgárőrség Magyarországon – Szakmai beszámoló*.
- Országos Polgárőr Szövetség Elnökségének beszámolója. (2023). *OPSZ elnökségi jelentés – migrációs válságkezelés*.
- Országos Polgárőr Szövetség. (2022). *30 éves a Polgárőrség – Jubileumi kiadvány*. OPSZ. (Elérhető az OPSZ hivatalos honlapján: www.opsz.hu)
- Országos Polgárőr Szövetség. (2023). *Gépjárműüzemeltetési Szabályzat és belső technikai normák*. OPSZ.

- Országos Polgárőr Szövetség. (2024). *A főkapitányság és a polgárőrség együttműködése – Komárom-Esztergom megye esetében*. OPSZ.
- Országos Polgárőr Szövetség. (2024). *A rendőrség és a polgárőrség kiemelt stratégiai együttműködése*. OPSZ.
- Országos Polgárőr Szövetség. (2024). *Határvédelmi Polgárőr Tagozat bemutatása*. OPSZ.
- Országos Polgárőr Szövetség. (2025). *Példát mutatnak a polgárőrök a civil szervezeteknek – Dr. Túrós András beszéde*. OPSZ.
- Országos Polgárőr Szövetség. (n.d.). *Együttműködési megállapodások*. OPSZ.
- Országos Polgárőr Szövetség. (n.d.). *Technikai rovat / Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok*. OPSZ. Elérhető: opsz.hu (Tech-rovat, szolgálati szabályzat, digitalizációs tartalmak)
- Országos Polgárőr Szövetség. *Nemzetközi kapcsolatok, új tagok, pályázatok*. OPSZ.
- Putnam, R. D. (1995). *Bowling alone: America's declining social capital*. *Journal of Democracy*, 6(1), 65–78. <https://doi.org/10.1353/jod.1995.0002>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon–Schuster.
- Salamon, L. M. (1999). *The Emerging Sector Revisited*. Johns Hopkins Center for Civil Society Studies.
- Sárközy, T. (2011). *A civil szervezetek joga*. HVG-ORAC.
- Sebestény, I. (2016): *Civil szervezetek Magyarországon*. Dialóg Campus.
- Sík, E. (2002). A társadalmi tőke és a civil társadalom. In: S. Tausz (Ed.), *Társadalmi integráció Magyarországon* (pp. 143–170). Századvég.
- Sík, E. (2006). Civil társadalom és társadalmi tőke Magyarországon. *Szociológiai Szemle*, 16(2), 19–39.
- Soproni Polgárőr Egyesület. (2017). *Polgárőri munka Csongrád megyében – 800 fő, 8100 órányi teljesítmény*. Soproni Polgárőr Egyesület.
- Szeged Ma. (2015, szeptember 15). *Vendég polgárőr szolgálattal erősítik a határ menti települések biztonságát*. Szeged Ma.
- Talyigás, K. (2003). Civil társadalom, közösségfejlesztés és szociálpolitika. *Esély – Társadalom és Szociálpolitikai Folyóirat*, (5), 3–21.
- Talyigás, K. (2006). A részvétel, mint a szociális munka módszere. In: K. Lévai–O. Tóth (Eds.), *Szociális munka elméletek* (pp. 223–240). Szociális Szakmai Szövetség – TÁRKI.
- Tocqueville, A. (1993). *A demokrácia Amerikában* (Sárközy M. ford., 2 köt.). Európa Könyvkiadó.
- Tótkés, R. (1998). A civil társadalom. In: Gazsó Ferenc (szerk.), *Társadalmi Riport 1998*. TÁRKI.
- Vasilieva, E. (2020). Digital Public Service Platforms: Challenges and Opportunities. In: *Digital Transformation and New Challenges* (pp. 11–23). SpringerLink.
- Walzer, M. (1992). The civil society argument. In C. Mouffe (Ed.), *Dimensions of radical democracy: Pluralism, citizenship, community* (pp. 89–107). Verso.
- Walzer, M. (1995). *Thick and thin: Moral argument at home and abroad*. University of Notre Dame Press.

Internetes hivatkozások

- (2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól) (net.jogtar.hu)
www.vasipolgarok.hu, Letöltve: 2025. 08.1 5. 21: 20.
<https://zugloipolgarorseg.hu/hello-world/> Letöltve: 2025. 08. 14. 19: 24